

Сара

Одного похмурого зимового дня, коли Лондон огорнув настільки густий туман, що ліхтарі запалили зранку, вулицями міста тихо котився кеб, у якому їхала маленька дівчинка разом зі своїм батьком.

Вона сиділа підібгавши ноги та притулившись до тата і якось не по-дитячому задумливо дивилася на перехожих. Цей вираз зовсім не пасував до її маленького обличчя. Дивно було б побачити такий навіть у одинадцятирічної дівчинки, а Сарі Кру виповнилося всього лише сім.

Річ у тому, що Сара не була схожою на інших дітей. Вона повсякчас щось вигадувала та мріяла про незвичайне, а ще цікавилася

дорослими та їхнім життям. Їй здавалося, що сама вона прожила вже багато-багато років.

Сара щойно приїхала до Лондона з Бомбея разом зі своїм батьком, капітаном Кру. Тепер вона пригадувала деталі цієї подорожі. Вона пам'ятала великий корабель, ласкарів*, які сновигали туди-сюди, дітей, які гралися на залитій сонцем палубі, і дружин молодих офіцерів — вони намагалися розговорити її, а потім сміялися з її слів.

Та найдивнішим Сарі видавалося те, що спочатку вона жила в спекотній Індії, потім опинилася посеред океану, а наразі вже їхала в якомусь незвичному екіпажі химерними вулицями, на яких удень було так само темно, як і вночі. Усе це настільки вражало дівчинку, що вона присунулася до батька ще ближче.

— Тату! — промовила вона тихо і таємниче, майже пошепки. — Тату!

— Що, моє серденько? — запитав капітан Кру. — Про що ти розмірковуєш?

— Це «те місце», тату? — прошепотіла Сара, ще міцніше притискаючись до батька. — Так, тату?

* Ласкар — так у XVI–XIX ст. називали матросів та ополченців індійського походження, які служили на кораблях Британської імперії. (Прим. ред.)

— Так, моя крихітко! Ми нарешті дісталися до нього.

І, попри те, що Сарі виповнилося лише сім років, вона розуміла: батькові важко говорити про це. Їй здавалося, що тато давно, ще багато років тому, почав готувати її до думки про «те місце», як вона його називала. Мати Сари померла після її народження, і тому дівчинка ніколи не тужила за матір'ю. Крім молодого, вродливого, багатого, люблячого батька у Сарі, либонь, не було нікого на всьому світі. Ці двоє завжди гралися разом і щиро любили одне одного. Дівчинка знала про заможність її батька, тільки тому що слуги пліткували про це між собою. Сара не сповна усвідомлювала значущість багатства. Вона змалечку знала одне життя: мешкала в чудовому будинку з чималою кількістю слуг, мала айю (няню-індуску, яка її обожнювала) і безліч усіляких іграшок. Дівчинка чула, що так, зазвичай, і живуть заможні люди. Оце і все, що дівчинка знала про багатство.

Сара почувалася цілковито щасливою, і лише думка про «те місце», куди її коли-небудь відвезуть, дещо турбувала дівчинку. Клімат Індії шкідливий для дітей, тому за першої нагоди батьки вивозять їх звідти,

найчастіше — до Англії, у школу. Сара бачила, як від'їжджали інші хлопчики та дівчатка, і чула, як згодом їхні батьки розповідали про отримані від дітей листи. Вона знала, що їй теж колись доведеться поїхати, і з жахом усвідомлювала те, що доведеться розлучитися з батьком.

— А чи не міг би ти залишитися в «тому місці» зі мною, тату? — запитувала вона, коли їй виповнилося п'ять років. — Ти теж пішов би до школи, а я допомагала б тобі вчити уроки.

— Ти недовго пробудеш там, моя крихітко, — відповідав батько. — Я привезу тебе до гарного будинку, де багато маленьких дівчаток. Ти гратимешся з ними, а я надсилатиму тобі безліч цікавих книжок. І ти виростеш так швидко, що ми незчуємось, як ти вже повернешся доглядати свого старенького татуса.

Сара плакала ці думки в серці. Вести господарство батька, їздити з ним верхи, сидіти на почесному місці за столом під час його званих обідів, розмовляти з ним і читати його книги — кращого годі й уявити. І якщо заради того, щоб домогтися свого щастя, потрібно поїхати в «те місце», до Англії, то доведеться зважитися на це. Щодо сонмища маленьких дівчаток — їй було байдуже, але якщо у неї буде досхочу книг, вона як-небудь проживе.

Сара любила книги понад усе на світі й навіть часто вигадувала різні історії та розповідала їх сама собі. Часом вона ділилася ними з батьком, якому ті теж були до вподоби.

— Ну що ж, тату, — м'яко промовила Сара, — позаяк ми вже тут, то, здається, мусимо змиритися із цим.

Капітан засміявся і поцілував Сару. Сам він змиритися з цим аж ніяк не міг. Чоловік знав, як самотньо почуватиметься після повернення додому, в Індію. І тому ніжно пригорнув доньку до себе, тоді як кеб повернув на площу і зупинився біля великого будинку.

Це була понура цегляна будівля, така сама, як і всі сусідні. На вхідних дверях блищала мідна табличка з вирізьбленими чорними літерами:

**МІС МІНЧІН.
ЗРАЗКОВА ШКОЛА
ДЛЯ ПАНЯНОК**

— Ну ось ми і приїхали, Сара, — якомога веселіше сказав капітан Кру.

Він підняв дівчинку на руки і поставив біля під'їзду, а потім вони зійшли на сходи та подзвонили.

Згодом Сара часто розмірковувала над тим, що цей будинок дивно схожий на саму міс Мінчін. Він мав вигляд презентабельний і був добре мебльований, але в цілому його обстановка була геть позбавлена краси. Меблі в приймальні були жорсткими та блискучими від полірування. У вітальні, куди запросили Сару та її батька, на підлозі лежав килим з квадратним візерунком, стільці теж були якісь квадратні, а на громіздкому мармуровому каміні стояв важкий мармуровий годинник.

Сара сіла на жорсткий стілець з червоного дерева і швидко озирнулася.

— Мені тут не подобається, тату, — зауважила вона. — Але що ж вдієш? Адже і військовим, навіть найхоробрішим, напевно, теж не подобається йти на війну.

Капітан Кру розреготався. Оригінальні зауваження Сари завжди бавили веселого молодого батька, і він ніколи не втомлювався слухати доньку та робив це із задоволенням.

— Ах, моя крихітко! — сказав він. — Як я зможу обійтися без таких фраз! Ти одна вмієш так влучно зауважувати.

Потім він раптом пригорнув Сару до себе і гаряче поцілував. Тепер капітан уже не сміявся, здавалося, він от-от гірко, невтішно заплаче.

Цієї миті до кімнати ввійшла міс Мінчін. Сара одразу ж помітила її схожість із цим будинком. Це була висока, показна, сувора й аж надто негарна жінка з великими холодними очима і холодною усмішкою. Побачивши Сару та її батька, вона широко посміхнулася. Міс Мінчін отримала кілька дуже приємних відомостей про капітана Кру від жінки, яка рекомендувала йому її школу. Наприклад, вона дізналася, що капітан — вельми заможна людина і не пошкодує для своєї маленької доньки жодних витрат.

— Узяти на себе турботу про таку гарненьку і здібну дівчинку, — сказала міс Мінчін, схопивши руку Сари та погладжуючи її, — буде для мене великою честю, капітане! Леді Мередіт розповідала мені про її надзвичайний розум. А здібна дитина — справжній скарб для такої школи, як моя.

Сара стояла нерухомо, пильно дивлячись на міс Мінчін. Їй, як завжди, спало на думку щось дивне.

«Навіщо вона каже, що я гарненька дівчинка? — розмірковувала Сара. — Адже це неправда. Ось Ізабелла, дочка полковника Гренджа, дійсно дуже вродлива. У неї рожеві щічки з ямочками і довге золотаве волосся. А у мене коротке чорне волосся й зелені очі, до того ж я така худа. Що тут гарного? Я, навпаки, препоганюща, я бридкіша мало не від усіх дітей, яких мені траплялося бачити. Отже, вона бреше».

Сара помилялася, уважаючи себе негарною. Вона мала особливу, своєрідну вроду. Це була досить висока як на свій вік, струнка та тендітна дівчинка з милим, енергійним обличчям і густим, майже чорним волоссям, що злегка кучерявилось на кінцях.

Великі зеленувато-сірі очі, обрамлені довгими чорними віями, насправді були гарними, і колір їх подобався багатьом, хоча сама Сара і вважала його огидним. У будь-якому разі, вона бачила себе негожою, і лестоці міс Мінчін анітрохи не змінили її думки про себе.

«Я б збрехала, якби назвала її красунею, — думала Сара, — і я знала б, що кажу неправду.

Мені здається, ми з нею схожі у своїй відразливості. То навіщо ж вона сказала це?»

Коли Сара познайомилася з міс Мінчін ближче, вона зрозуміла причину. Дівчинка помітила, що міс Мінчін казала одне й те саме кожному батькові та кожній матері, які віддавали дітей до її школи.

Сара стояла біля батька і слухала його розмову з начальницею. Капітан зважився віддати свою дівчинку до цієї школи, тому що дві доньки леді Мередіт навчалися тут, а він дуже поважав леді Мередіт і покладався на її досвідченість. Він бажав, щоб Сара, живучи при школі, мала всілякі вигоди: затишну спальню, окрему вітальню, екіпаж, поні та покоївку замість айї — її індійської няні.

— Навчатися їй легко, за це я анітрохи не турбуюся, — сказав капітан Кру, тримаючи руку Сари і поплескуючи по ній. — Важко буде, навпаки, утримувати її від занять і перешкоджати вчитися занадто багато. Вона постійно сидить над книжкою. Міс Мінчін, вона не читає книги, а поглинає їх, наче голодний вовк, а не маленька дівчинка. І ніяк не може втамувати цей голод. Вимагає дедалі більше нових книжок, до того ж якомога більших і товстіших, а ще краще — таких,